

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

Ro'yxatga olindi
№ MD 10-40
2021-yil

O'zbekiston Respublikasi Oliy va
o'rta maxsus ta'lif vazirining
2021-yil "15" dekabr dagi
536-sonli buyrug'i bilan
tasdiqlangan.

"Dizayn (turlari bo'yicha)"

yo'nalishi bo'yicha oliy ta'lif muassasalari pedagog kadrlarini
qayta tayyorlash va malakasini oshirish kursining o'quv dasturi

Toshkent – 2021

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**OLIY TA'LIM TIZIMI PEDAGOG VA RAHIBAR KADRLARINI QAYTA
TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISHNI TASHKIL
ETISH BOSH ILMIY - METODIK MARKAZI**

**O'ZBEKISTON BADIY AKADEMIYASI HUZURIDAGI PEDAGOG
KADRLARNING MALAKASINI OSHIRISH TARMOQ MARKAZI**

*Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi Oliy, o'rta maxsus va
professional ta'limga yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini
Muvofiqlashtiruvchi kengashining*

2021-yil _____dagi _____ - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan

Tuzuvchilar:

“Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish” moduli:
yu.f.n., prof. V.Topildiyev, t.f.n., dos. B.Sh.Ulmonov, t.f.n., dos.
R.A.Xabibullayev

“Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish” moduli: i.f.d., prof.
R.Nurimbetov, i.f.d., prof. F.Nazarova, p.f.n., dos. M.Dexkanova

“Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish” moduli: p.f.d.,
prof. N.Muslimov, katta o'qituvchi R.Ishmuxamedov

“Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish” moduli:
p.f.d., prof. F.Zakirova, f.-m.f.n., dos. V.Karimova

“Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili” moduli: katta
o'qituvchilar F.Boysariyeva, N.Djabborova, S.Tadjibayeva,
U.Giyasova, Sh.Fayzullayeva.

“Mutaxassislik fanlari” moduli: san.f.n. dos. D.Kuryazova,
dos. M.Sobirov.

Taqrizchilar:

Xorijiy ekspert: Tyadjun lun (Lujin lun)- O'zbekistondagi Koreya
Xalqaro hamkorlik agentligi (KOICA) tomonidan shartnomaga asosida
MRDI “Miniatyura va kitob grafikasi” kafedrasida volonter
o'qituvchi.

Dmitriyeva Irina Valentinovna -Tashkent davlat texnika universiteti
Muxandislik texnologiyalari fakulteti Sanoat dizayni kafedrasи mudiri,
m.f.n. (PhD), professor.

*O'quv dasturi Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti Kengashining
qarori bilan tasdiqqa tavsiya qilingan (2021-yil _____dagi _____ - sonli bayonnomasi).*

Kirish

Dastur O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentyabrda tasdiqlangan “Ta'lif to'g'risida”gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida”gi PF-4947-son, 2019-yil 27-avgustdag'i “Oliy ta'lif muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida”gi PF-5789-son, 2019-yil 8-oktyabrdagi “O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lif tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi PF-5847-son va 2020-yil 29-oktyabrdagi “Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi PF-6097-sonli, 2020-yil 26-maydag'i “Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PF-6000-sonli Farmonlari hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 28-avgustdag'i “O'zbekiston Respublikasida madaniyat va san'at sohasini innovatsion rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-3920-son, 2018-yil 19-dekabrdagi “Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish to'g'risida”gi PQ-4068-son, 2020-yil 4-fevraldagi “Milliy raqs san'atini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-4584-son, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 23-sentyabrdagi “Oliy ta'lif muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi 797-sonli Qarorlarida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo'lib, u oliy ta'lif muassasalari pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg'or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalarni o'zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko'nikmalarini takomillashtirishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular ta'lif sohasi bo'yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo'yildigan umumiy malaka talablari va o'quv rejalarini asosida shakllantirilgan bo'lib, uning mazmuni Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ta'lif jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish, maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili, mutaxassislik fanlar negizida ilmiy va amaliy tadqiqotlar, o'quv jarayonini tashkil etishning zamonaviy uslublari bo'yicha so'nggi yutuqlar, pedagogning kreativ kompetentligini rivojlantirish, ta'lif jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish, masofaviy ta'lif xizmatlarini rivojlantirish, vebinar, onlayn, “blended learning”, “flipped classroom” texnologiyalarini amaliyotga keng

qo'llash bo'yicha tegishli bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish yo'nalishining o'ziga xos xususiyatlari hamda dolzarb masalalaridan kelib chiqqan holda dasturda tinglovchilarining mutaxassislik fanlar doirasidagi bilim, ko'nikma, malaka hamda kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar takomillashtirilishi mumkin.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi quyidagi modullar mazmunini o'z ichiga qamrab oladi:

I. Pedagogning professional faoliyatidagi innovatsiyalar.

- 1.1. Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish.
- 1.2. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.
- 1.3. Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish.

II. Pedagogning axborot va kommunikativ kompetentligini rivojlantirish.

- 2.1. Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish.
- 2.2. Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili.

III. Mutaxassislik fanlari.

- 3.1. Dizayn loyihalashlardagi innovatsion jarayonlar.
- 3.2. Dizayn obyektlarini innovatsion badiiy his qilish psixologiyasi.
- 3.3. Dizayn sohasini rivojlantirishning zamonaviy tendentsiyalari
- 3.4. Nutq madaniyati.
- 3.5. San'at estetikasi.

IV. Malakaviy attestatsiya.

Kursning maqsadi va vazifalari.

Oliy ta'lim muascasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kursining **maqsadi** pedagog kadrlarni innovatsion yondoshuvlar asosida o'quv-tarbiyaviy jarayonlarni yuksak ilmiy-metodik darajada loyihalashtirish, sohadagi ilg'or tajribalar, zamonaviy bilim va malakalarini o'zlashtirish va amaliyotga joriy etishlari uchun zarur bo'ladigan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarini takomillashtirish, shuningdek ularning ijodiy faolligini rivojlantirishdan iborat.

Kursning vazifalariga quyidagilar kiradi:

- "Dizayn (turlari bo'yicha)" yo'nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko'nikma, malakalarini takomillashtirish va rivojlantirish;
- pedagoglarning ijodiy-innovatsion faoliyotini oshirish;

- mutaxassislik fanlarini o'qitish jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va xorijiy tillarni samarali tatbiq etilishini ta'minlash;

- mutaxassislik fanlar sohasidagi o'qitishning innovatsion texnologiyalari va ilg'or xorijiy tajribalarini o'zlashtirish;

- "Dizayn (turlari bo'yicha)" yo'nalishida qayta tayyorlash va malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovatsiyalar bilan o'zaro integratsiyasini ta'minlash.

Kurs yakunida tinglovchilarining bilim, ko'nikma va malakalari hamda kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar:

"Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish", "Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish", "Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish", "Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish". "Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili" modullari bo'yicha tinglovchilarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar tegishli ta'lim sohasi bo'yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligi hamda kompetentligiga qo'yiladigan umumiy malaka talablarini bilan belgilanadi.

Mutaxassislik fanlari bo'yicha tinglovchilar quyidagi yangi bilim, ko'nikma, malaka hamda kompetensiyalarga ega bo'lishlari talab etiladi:

Maxsus fanlar bo'yicha tinglovchilar quyidagi yangi bilim, ko'nikma, malaka hamda kompetensiyalarga ega bo'lishlari talab etiladi:

Tinglovchi:

- dizaynda badiiy obraz yaratishning zamonaviy konsepsiylari, usullar, an'analar, muammolarini;
- I.D.Preysler, A.G.Sapojnikov, G.A. va boshqalar faoliyatidagi ilg'or qarashlarni;
- dizayn obyektlarini badiiy his qilish psixologiyasi o'qitish metodlarining rivojlantirishdagi yetakchi xorij olimlarning xizmatlarini;
- "Dizayn obyektlarini badiiy his qilish psixologiyasi" ni o'qitish uslublarini;
- turli tashkilotlar brendini yaratish usullarini;
- dizaynda loyihalashga doir eng qadimgi va o'rta asr boshlaridagi (Misr, Yunon, Qadimgi Rim) ma'lumotlarni;
- dizayn-loyihalashda an'analar va innovatsiyalar muammosini;
- dizayndagi trendizm tushunchasini;
- reklama dizaynida tarixiy tajribalarni;
- reklama dizaynida rangning insonga ruhiy ta'sirini;
- dizayn loyihalashda ashyolar va texnologiyalarni;
- O'zbekistonda XX asrda reklama dizayni fanining kirib kelish bosqichlarini;

- əustaqlilik davrida O'zbekistonda va jahonda reklama dizayni fanini rivojlanishini;
- nutq madaniyati nazariyasining asosiy tushunchasini;
- zamonaviy nutq madaniyati nazariy va amaliy uslublarini;
- nutq madaniyati va uning meyorlarini;
- mułqot, muomala tushunchalarini;
- san`atning asosiy estetik kategoriyalarini;
- san`at va uning mohiyati, asosiy turlarini;
- estetik munosabat va estetik anglashni;
- san`atning shaxs estetik madaniyatini shakllantirishdagi o'rnnini *bilishi* kerak.

Tinglovchi:

- turli konsepsiylar asosida dizayn-loyihalashdagi innovatsion jarayonlarni tushuntirish;
- dizayndagi kolloboratsiyalar- innovatsion loyihalash metodidan foydalanish;
- dizaynga ekologik yondashuvning innovatsion shakllarini qo'llash;
- yangi zamonaviy texnologiyalarni talabalarga yetkazish;
- modernizatsiya jarayonlari va ularning ijobjiy natijalarini pedagogik faoliyatga tadbiq etish;
- dizayn asarini badiiy idrok etishda rang, assotsiatsiyalar, instinktlarning ta'sirini o'rganish;
- dizaynga yondashuvning zamonaviy konsepsiylarini tahlil etish;
- emotsiional tarzda turlicha ta'sir etuvchi dizayn obyektlari loyihalarining konsepsiyasini ishlab chiqish;
- reklama dizaynida zamonaviy texnik vositalardan foydalanish;
- reklama dizaynida sifatli loyihalarni yaratish uslublaridan samarali foydalanish;
- nutqning uslubiy turlarinini qo'llash;
- nutq mahoratini rivojlantirishning o'ziga xos ahamiyatitni anglash;
- san`at va uning estetik mohiyatini anglash;
- go'zallik va xunuklik, ulug'verlik va tubanlik, fojeaviylik va kulgulilik kabi estetik xususiyatlarning san`atda namoyon bo'lishini baholay olish;
- san`at turlari va janrlaridan foydalanish *ko'nikmalariga* ega bo'lishi lozim.

Tinglovchi:

- an'anaviy amaliy san`at, me'morchilik va hunarmandchilikdagi innovatsiyalarni tahlil etish;
- dizaynda loyihalashning o'qitish metodikasini rivojlantirishda Uyg'onish davri rassomlarining ishlarini tahlil qilish;

- XVIII-XIX asrlarda G'arbiy Yevropada rasm chizish dizaynini o'rgatish metodikasiga bo'lgan turli qarashlarni o'rganish;
- hozirgi zamон ilg'or xorijiy oliv ta'lif muassasalari innovatsion tajribalarini ta'lif jarayoniga qo'llash;
- real dizayn obyektlarining emotsiyalini ta'sirini o'rganish. tahsil qilish.
- yangi kompozitsion g'oyalar ustida ishlash, ijodiy tafakkur yuritish va badiiy talqin etish;
- P.P.Chistyakov, D.N.Kardovskiy larning pedagogik qarashlarini baholash;
- Reklama dizaynida xorijiy usullarni qo'llash;
- ovozdan foydalanish va nutq texnikasi rivojlantirish.:
- madaniy nutqning kommunikativ sifatlarini o'rganish;
- o'qituvchining nutq mahorati rivojlantirish;
- badiiy ijodga estetik munosabat tarixini bilish;
- go'zallikni anglash va baholashda estetika tushunchalarining o'rni va rolini tahsil etish;
- badiiy asarni estetik idrok etish **malakalariga** ega bo'lishi lozim.

Tinglovchi:

- dizayn loyihalashda ashyolar va texnologiyalar, turli konsepsiylar asosida innovatsion jarayonlarni tashkillashtirish;
- ekologik yondashuvning innovatsion shakllarini joriy etish;
- dizayn obyektlarining emotsiyalini ta'sirini o'rganish;
- dizayn obyektlarini badiiy his qilish psixologiyasini o'qitish metodikasi bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalarini amaliyatda qo'llash;
- reklama dizaynida sifatli loyihalarni yaratish uslublaridan samarali foydalanish;
- turli tashkilotlar brendini yaratish usullarini tadbiq etish;
- og'zaki va yozma adabiy til meyorlaridan samarali foydalanish;
- san'atning asosiy estetik kategoriyalarini qo'llash **kompetensiyalariga** ega bo'lishi lozim.

Kurs hajmi

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi 288 soatni tashkil etadi. Bunda o'quv dasturining 144 soat hajmi ishdan ajralmagan holda mustaqil malaka oshirish usullari asosida. 144 soati to'g'ridan-to'g'ri (bevosita) malaka oshirish shaklida ishdan ajragan holda amalga oshiriladi. Malaka oshirishning bevosita shaklida bir haftadagi o'quv yuklamasining eng yuqori hajmi 36 soatni tashkil etadi. Attestatsiyadan muvaffaqiyatli o'tgan kurs tinglovchilariga O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015-yil 12-iyundagi PF-4732-son Farmoni 3-ilovasi bilan tasdiqlangan davlat namunasidagi malaka attestati beriladi.

“DIZAYN (TURLARI BO‘YICHA)” YO‘NALISHI BO‘YICHA QAYTA TAYYORLASH VA MALAKA OSHIRISH KURSINING O‘QUV MODULLARINING MAZMUNI

I. PEDAGOGNING PROFESSIONAL FAOLIYATIDAGI INNOVATSIYALAR

1.1. Kredit modul tizimi va o‘quv jarayonini tashkil etish.

Xorijiy davlatlardagi kredit ta’lim tizimlari: Amerika Qo’shma Shtatlari kredit tizimi (USCS), Kreditlarning to’plash va o’tkazishning Britaniya tizim (SATS), Yevropa kredit tizimi (ECTS), Universitet kreditlarini o’tkazishning Osiyo - tinch okeani tizimi (UCTS). Kredit tizimi asosida ta’lim jarayonlarini tashkil etish va uning sifatini ta’minlashning innovatsion metodlari. Kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ishini rejalashtirish va tashkil qilish. Kredit-modul tizimida pedagoglar faoliyati. Kredit-modul tizimida o‘quv jarayonining uslubiy ta’minoti. Sillabus. Ta’lim natijalari (Blum taksonomiyasi asosida). Bilim darajalari. Ta’lim natijalarini baholash usullari.

Ta’lim sohasini boshqarishning huquqiy asoslari. Ta’lim sohasiga oid qonun hujjatlari va ularning mazmuni. Pedagog xodimlarning mehnat munosabatlarini tartibga solish. Ta’lim muassasalarida korrupsiyani oldini olish va unga qarshi kurashishning huquqiy va ma’naviy-ma’rifiy asoslari.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta’lim tizimiga oid qabul qilgan farmonlari, qarorlari va farmoyishlari. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Oliy ta’lim tizimiga tegishli normativ-huquqiy hujjatlari.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining ta’lim-tarbiya jarayonini tashkil etishga oid normativ-huquqiy hujjatlari. Davlat ta’lim standartlari, tegishli ta’lim (mutaxassislik) yo‘nalishlari bo‘yicha davlat ta’lim standarti, o‘quv rejalar va fan dasturlari va ularga qo‘yiladigan talablar. O‘quv rejalar va o‘quv fanlari dasturlarini takomillashtirish tamoyillari. O‘quv yuklamalarini rejashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish metodlari.

1.2. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.

O‘zbekiston Respublikasining “Ilm-fan va ilmiy faoliyat to‘g‘risida”gi hamda “Innovatsion faoliyat to‘g‘risida”gi Qonunlari hamda O‘zbekiston Respublikasida ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasining mazmuni va mohiyati.

O‘zbekiston Respublikasida ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirishning maqsadi, vazifasi va uning metodologik asoslari. Ilmiy-tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish va innovatsion faoliyatning huquqiy asoslari. Ilmiy ishlasmalar va tijoratlashtirish obyektlari. Innovatsion ishlasmalar, davlat

ilmiy-texnik dasturlari, loyihalari, startap-loyihalarni rasmiylashtirish. Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim, fan, innovatsiya va ilmiy tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirishning uzviy bog'liqligini nazarda tutuvchi "Universitet 3.0" konsepsiyasini bosqichma-bosqich joriy etish.

Zamonaviy universitetlarda texnologiyalar va loyiha boshqaruvi. Fan, ixtirochilik va texnologiyalar transferini rivojlantirish va innovatsion faoliyatni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish.

Infratuzilma va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish. Ta'lim tizimini takomillashtirish va inson kapitalini rivojlantirish. Pedagogning innovatsion faoliyatini rivojlantirish. Professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatida nashr faolligini rivojlantirish. Xalqaro ilmiy-texnik ma'lumotlar bazalari va ularning tavsiflari. Ilmiy maqolalarga qo'yilgan talablar, maqolani tayyorlash, chop ettirish tartiblari. Pedagogning shaxsiy, kasbiy axborot maydonini Scopus, ScienceDirect, Web of Sience tizimlari asosida takomillashtirish.

1.3. Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish.

Professional o'qituvchi shaxsi. Pedagogning kompetentligi va kreativligi. Pedagogning kasbiy professionalligi va uni innovatsion faoliyatda namoyon bo'lishi. Kasbiy-pedagogik tayyorgarlik jarayonida tayanch (soft skills), maxsus (hard skills) kompetensiyalar mazmuni. Modulli-kompetentli, integrativ, innovatsion-kreativ yondashuvlar. Ta'lim jarayonini loyihalash va modelllashtirish pedagogning kasbiy professional ijodkorligini rivojlantirish omili.

O'quv mashg'ulotlarining zamonaviy turlarini (loyiha, aralash ta'lim, virtual laboratoriya, debat) tashkil etish va o'tkazish metodikasi. Talabalarda tanqidiy, o'zini-o'zi (motivatsion, intellektual, amaliy-faoliyatli, faol kommunikatsiya va jamoaviy ish) rivojlantirish va kreativ fikrlashni shakllantirish usullari (dizayn-fikrlash, skamper va x.q.). Talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishning zamonaviy shakllari.

Steam-ta'lim (Science – aniq fanlar, Technology – texnologiyalar, Engineering – texnik ijodkorlik, Art – ijodiy san'at, Mathematics – matematika) va STREM-ta'lim (fan, texnologiyalar, robot texnikasi, injeneriya va matematika) xususiyatlari.

II. PEDAGOGNING AXBOROT VA KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH

2.1. Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish.

Raqamli texnologiyalar va ularning didaktik imkoniyatlari. Ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida takomillashtirish. "Elektron universitet" va uning xususiyatlari.

Vebinar, onlayn ma’ruza, “blended learning”, “flipped classroom” texnologiyalarini amaliyotga joriy etish. Masofaviy ta’lim platformalari va ulardan foydalanib. ta’lim jarayonlarini tashkil etish.

Ta’lim jarayonlarida “bulutli texnologiyalar”dan foydalanish. Bulutli texnologiyalardan foydalangan holda o’quv jarayonini va axborot ta’lim maydonini takomillashtirish.

Multimediali interaktiv o’quv-uslubiy qo’llanmalarni va elektron ta’lim resurslarini yaratish. ulardan ta’lim tizimida foydalanish. QR-kod va undan foydalanish.

Pedagogik faoliyatda interaktiv infografika vositalaridan foydalanish.

2.2. Maxsus maqsadlarga yo‘naltirilgan ingliz tili.

Maxsus maqsadlarga yo‘naltirilgan ingliz tili (English for Specific Purposes) – kasb sohasidan kelib chiqib ingliz tilini o‘rgatish. Kasb soha vakillari tomonidan minimal grammatika (Present Indefinite Tense, Present Continuous Tense, Past Indefinite Tense, Future Indefinite Tense) hamda sohaga oid faol so‘zlarini (minimal 400) yoddan bilishi. Grammatika va leksikani kommunikativ maqsadlarda o‘rgatishga zamonaviy yondashuv. Ingliz tilida autentik vaziyatlarni tahlil qilish. Tinglovchilarda autentik vaziyatlarga oid: e-mail yozish, so‘zlashish (ilmiy yo‘nalishi haqida), tushunish (jarayonni tinglab tushunish) va o‘qib tushunish (gazeta va jurnallardagi kasb sohasiga oid maqolani o‘qish) ko‘nikmalarini rivojlantirish.

Sohaga yo‘naltirilgan mavzularda til ko‘nikmalarini rivojlantirish, mutaxassislik fanlarini xorijiy tilda o‘qitishni loyihalashtirish. Ilmiy tadqiqotlarga yo‘naltirilgan til ko‘nikmalarini o‘zlashtirish, ilmiy matnlarning rezyumesini tayyorlash, xorijiy adapbiyotlar bilan ishlash. Xorijiy mutaxassislar bilan muloqot stereotiplari. Elektron xatlar yozish, xorijiy tilda taqdimotlar tayyorlash.

Kundalik va ijtimoiy hayotga oid mavzular: Shaxs va shaxsiyat. Oziq-ovqat. Sihat-salomatlik. Oilaviy qadriyatlar. Shahar va qishloq hayoti. Dam olish va sport bilan shug‘ullanish. Kasb-hunar va ishbilarmonlik. Ommaviy axborot. Munosabatlar. Tibbiyot, ilm-fan, zamonaviy texnologiyalar sohasidagi etika masalalari.

Rezyume to‘ldirish, madaniy hordiq, telefonda suhbat. Sayohat va turizm, transport sohasi, biznes faoliyat. kashfiyotlar, san’at, fan, ta’lim va texnologiya sohasi, atrof-muhitni muhofaza qilish. Sohaga oid davrning eng dolzarb muammolarini o‘rganish, muhokama va tahlil qilish.

III. MUTAXASSISLIK FANLARI

3.1. Dizayn loyihalashlardagi innovatsion jarayonlar.

Dizayn loyihalashda ashyolar va texnologiyalar, turli konsepsiylar asosida dizayn-loyihalashdagi innovatsion jarayonlarni tushuntirish. Yangi zamonaviy texnologiyalarni talabalarga yetkazish. Dizayn-loyihalashda an'analar va innovatsiyalar muammosi. Dizayndagi trendizm tushunchasi. Dizayndagi kolloboratsiyalar – innovatsion loyihalash metodi sifatida. Dizaynga ekologik yondashuvning innovatsion shakllari. An'anaviy amaliy san'at, me'morchilik va hunarmandchilikdagi innovatsiyalarni tahlili. Dizaynda loyihalashga doir eng qadimgi va o'rta asr boshlaridagi (Misr, Yunon, Qadimgi Rim) ma'lumotlar. Dizaynda loyihalashning o'qitish metodikasini rivojlantirishda Uyg'onish davri rassomlarining xizmatlari (Ch.Chennini, L.Alberti, Leonardo da Vinci, A.Dyurer). XVIII-XIX asrlarda G'arbiy Yevropada rasm chizish dizaynni o'rgatish metodikasiga bo'lgan turli qarashlar. Hozirgi zamon ilg'or xorijiy oliv ta'lim muassasalarini innovatsion tajribalarini ta'lim jarayoniga qo'llash.

3.2. Dizayn obyektlarini innovatsion badiiy his qilish psixologiyasi.

Modernizatsiya jarayonlari va ularning ijobjiy natijalarini pedagogik faoliyatga tadbiq etish. Dizaynda badiiy obraz yaratishning zamonaviy konsepsiylari, usullar, an'analar, muammolar. Dizayn asarini badiiy idrok etishda rang, assotsiatsiyalar, instinktlarning ta'siri. Dizaynga yondashuvning zamonaviy konsepsiylarini tahlil qilish. Emotsional tarzda turlicha ta'sir etuvchi dizayn obyektlari loyihalarining konsepsiyasini ishlab chiqish. Real dizayn obyektlarining emotsiyalni o'rganish, tahlil qilish. Yangi kompozitsion g'oyalar ustida ishlash, ijodiy tafakkur yuritish va badiiy talqin etish. Jahan va Rossiya ilg'or oliv ta'lim muassasalarida dizayn fanining o'mni. I.D.Preysler, A.G.Sapojnikov. G.A. va boshqalar faoliyatidagi ilg'or qarashlar. Dizayn obyektlarini badiiy his qilish psixologiyasi o'qitish metodlarining rivojlantirishdagi yetakchi xorij olimlarning xizmatlari. P.P.Chistyakov, D.N.Kardovskiy larning pedagogik qarashlari. "Dizayn obyektlarini badiiy his qilish psixologiyasi" ni o'qitish uslublari.

3.3. Dizayn sohasini rivojlantirishning zamonaviy tendentsiyalari

Reklama dizaynida sifatli loyihalarni yaratish uslublari. Turli tashkilotlar brendini yaratish usullari. Reklama dizaynida tarixiy tajriba. Reklama dizaynida zamonaviy texnik vositalardan foydalanish. Reklama dizaynida rangning insonga ruhiy ta'siri. Reklama dizaynida xorijiy usullarni qo'llash. O'rta Osiyo reklama dizayni. O'zbekistonda XX asrda reklama dizayni fanining kirib kelish bosqichlari. Mustaqillik davrida O'zbekistonda va jahonda reklama dizayni fanini rivojlanishi. Ilg'or xorijiy tajribalarini qo'llash.

3.4. Nutq madaniyati.

Nutq madaniyati nazariyasining asosiy tushunchasi. Zamona viy Nutq madaniyati nazariy va amaliy uslublari. Nutqiy faoliyat tushunchalari. Nutq madaniyati va uning meyorlari. Nutqning uslubiy turlari. Nutq mahoratini rivojlantirishning o‘ziga xos ahamiyati. nutq odobi, og‘zaki va yozma adabiy til meyorlari (talaffuz, urg‘u, so‘z qo‘llash, grammatika, uslubshunoslik qoidalari). Ovozdan foydalanish va nutq texnikasi. Muloqot, muomala tushunchalari. Madaniy nutqning kommunikativ sifatlari. O‘qituvchining nutq mahorati.

3.5. San’at estetikasi.

San’atning asosiy estetik kategoriyalari. San’at va uning mohiyati, asosiy turlari. San’at va nafosat. Estetik munosabat va estetik anglash. San’at va uning estetik mohiyati. San’atda estetik tarbiY. Go‘zallik va xunuklik, ulug‘vorlik va tubanlik, fojeaviylik va kulgulilik kabi estetik xususiyatlarning san’atda namoyon bo‘lishi. San’at turlari va janrlari. Badiiy ijod jarayoni. San’atning shaxs estetik madaniyatini shakllantirishdagi o‘rni. Estetik tarbiya va san’at taraqqiyoti. Badiiy ijodga estetik munosabat tarixi. Go‘zallikni anglash va baholashda estetika tushunchalarining o‘rni va roli. San’atning kelib chiqishi va taraqqiyoti. Badiiy asarni estetik idrok etishning o‘ziga xosligi. Estetik tarbiya va uning mohiyati. Estetik tarbiya va badiiy madaniyat.

IV. Malakaviy attestatsiya

Tinglovchilarning malakaviy attestatsiyasi kasbiy, o‘quv-metodik va ilmiy-metodik faoliyati natijalari (elektron portfolioda qayd etilgan ko‘rsatkichlari), kursni tamomlagandan keyingi onlayn test sinovlari hamda Attestatsiya komissiyasida bitiruv ishini himoya qilish asosida o‘tkaziladi.

Amaliy mashg‘ulotlarni tashkil etish bo‘yichako‘rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg‘ulotlarda tinglovchilar o‘quv modullari doirasidagi ijodiy topshiriqlar, keyslar, o‘quv loyihalari, texnologik jarayonlar bilan bog‘liq vaziyatli masalalar asosida amaliy ishlarni bajaradilar.

Amaliy mashg‘ulotlar zamona viy ta‘lim uslublari va innovatsion texnologiyalarga asoslangan holda o‘tkaziladi. Bundan tashqari, mustaqil holda o‘quv va ilmiy adabiyotlardan, elektron resurslardan, tarqatma materiallardan foydalanish tavsiya etiladi.

Mustaqil malaka oshirishni tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Mustaqil malaka oshirish quyidagi shakllarni o‘z ichiga oladi: ochiq o‘quv mashg‘ulotlari va mahorat darslarini tashkil etish; iqtidorli va iste’dodli talabalar

bilan ishslash; ilmiy konferensiyalarda ma'ruza bilan qatnashish; ilmiy журнallarda maqolalar chop etish; ko'rgazma va tanlovlarda ishtirok etish; ilmiy loyihalarda ishtirok etish; xalqaro (impakt-faktorli) nashrlarda maqolalar e'lon qilish; ixtiro (patent), ratsionalizatorlik takliflari, innovatsion ishlanmalarga mualliflik qilish; monografiya, mualliflik ijodiy ishlar katalogini tayyorlash va nashrdan chiqarish; o'quv adabiyotlari (darslik, o'quv qo'llanma, metodik qo'llanma)ni tayyorlash va nashrdan chiqarish; falsafa doktori (PhD) darajasini olish uchun himoya qilingan dissertatsiyaga ilmiy rahbarlik qilish.

Pedagog kadrlarning mustaqil malaka oshirish natijalari elektron portfolio tizimida o'z aksini topadi.

Mustaqil malaka oshirish davrida pedagoglar asosiy ish joyi bo'yicha pedagogik amaliyotdan o'tadilar. Pedagogik amaliyot davrida pedagog asosiy ish joyi bo'yicha kafedraning yetakchi professor-o'qituvchilarini 2 ta darsini kuzatadilar va tahlil qiladilar hamda kafedra a'zolari ishtirokida talabalar guruhi uchun 1 ta ochiq dars o'tkazadilar. Ochiq dars tahlili hamda pedagog tomonidan kuzatilgan darslar xulosalari kafedraning yig'ilishida muhokama etiladi va tegishli kafedraning bayonnomasi bilan rasmiylashtiriladi.

Shuningdek, mustaqil malaka oshirish jarayonida tinglovchi qo'yidagi bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishi lozim:

- ta'lif, fan va ishlab chiqarishni integratsiyalashni tashkil etish, kadrlar buyurtmachilarini va mehnat bozori ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'quv rejalarini va fanlar dasturlarini shakllantirish;

- o'quv mashg'ulotlarining har xil turlari (ma'ruzalar, amaliy mashg'ulotlar, laboratoriya mashg'ulotlari, kurs ishlari loyihalari, malaka bo'yicha amaliy mashg'ulotlar)ni tashkillashtirish;

- talabalar o'tasida milliy mustaqillik g'oyalari asosida ma`naviy-axloqiy va tarbiyaviy ishlarni olib borish. ta'lif jarayoni qatnashchilarini bilan o'zar munosabatlarda etika normalari va nutq madaniyati, talabalarning bilim va ko'nikmalarini nazorat qilishni tashkil etish va ilmiy-metodik ta'minlash, iqtidorli talabalarni qidirib topish, tanlash va ular bilan ishslash metodlarini bilish va amalda qo'llash;

- oliy ta'limda menejment va marketing asoslarini bilish va amaliy faoliyatga tatbiq etish.

- mustaqil ta'lif olish yo'li bilan o'z bilimlarini takomillashtirish.

Ko'chma mashg'ulot tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Ko'chma mashg'ulotlar nazariy va amaliy mashg'ulotlarda olingan bilim hamda ko'nikmalarini yanada mustahkamlash maqsadida sohaga oid zamonaviy korxonalar hamda ilmiy muassasalarda tashkil etiladi.

Dasturning axborot-metodik ta'minoti.

Modullarni o'qitish jarayonida ishlab chiqilgan o'quv-metodik materiallar, tegishli soha bo'yicha ilmiy журнallar, Internet resurslari, multimedia mahsulotlari va boshqa elektron va qog'oz variantdagi manbaalardan foydalilanildi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

I. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining asarları

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O'zbekiston”, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. – T.: “O'zbekiston”, 2017. – 592 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: “O'zbekiston”, 2018. – 507 b.
4. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo'ladi. 3-jild. – T.: “O'zbekiston”, 2019. – 400 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild. – T.: “O'zbekiston”, 2020. – 400 b.

II. Normativ-huquqiy hujjatlar

6. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O'zbekiston. 2018.
7. O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentyabrda qabul qilingan “Ta’lim to‘g‘risida”gi O'RQ-637-sonli Qonuni.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015-yil 12-iyun “Oliy ta’lim muosasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-4732-sonli Farmoni.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevral “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi 4947-sonli Farmoni.
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 20-aprel "Oliy ta’lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-2909-sonli Qarori.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 28-avgustdag'i “O'zbekiston Respublikasida madaniyat va san'at sohasini innovatsion rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-3920-son Qarori.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 19-dekabrdagi “Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish to‘g‘risidagi PQ-4068-son Qarori.
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 4-fevraldag'i “Milliy raqs san'atini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4584-son Qarori.
14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 21-sentyabr “2019-2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5544-sonli Farmoni.

15. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 27-may "O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5729-tonli Farmoni.
16. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 27-avgust "Oliy ta'lif muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzliksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida"gi PF-5789-tonli Farmoni.
17. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabr "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lif tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-tonli Farmoni.
18. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktyabr "Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-tonli Farmoni.
19. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil 25-yanvardagi Oliy Majlisiga Murojaatnomasi.
20. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 23-sentyabr "Oliy ta'lif muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 797-tonli Qarori.

III. Maxsus adabiyotlar.

21. Асекретов О.К., Борисов Б.А., Бугакова Н.Ю. и др. Современные образовательные технологии: педагогика и психология: монография. — Новосибирск: Издательство СРНС, 2015. — 318 с.
<http://science.vvstu.ru/files/5040BC65-273B-44BB-98C4-CB5092BE4460.pdf>
22. Belogurov A.Yu. Modernizatsiya protsessa podgotovki pedagoga v kontekste innovatsionnogo razvitiya obshchestva: Monografiya. — M.: MAKS Press, 2016. — 116 s. ISBN 978-5-317-05412-0.
23. Gulobod Qudratulloh qizi, R.Ishmuhamedov, M.Normuhamedova. An'anaviy va noan'anaviy ta'lif. — Samarqand: "Imom Buxoriy xalqaro ilmiytadqiqot markazi" nashriyoti, 2019. 312 b.
24. Ibraymov A.Ye. Masofaviy o'qitishning didaktik tizimi. metodik qo'llanma/ tuzuvchi. A.Ye. Ibraymov. — T.: "Lesson press", 2020. 112 bet.
25. Ishmuhamedov R.J., M.Mirsoliyeva. O'quv jarayonida innovatsion ta'lif texnologiyalari. — T.: "Fan va texnologiya", 2014. 60 b.
26. Muslimov N.A va boshqalar. Innovatsion ta'lif texnologiyalari. O'quv metodik qo'llanma. — T.: "Sano-standart", 2015. — 208 b.
27. Obrazovaniye v sifrovyyu epoxu: monografiya / N.Yu.Ignatova; M-vo obrazovaniya i nauki RF ; — Nijniy Tagil: NTI (filial) UrFU, 2017. — 128 s.
http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/54216/1/978-5-9544-0083-0_2017.pdf

28. Oliy ta'lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish konsepsiysi. Yevropa Ittifoqi Erasmus+ dasturining ko'magida. https://hiedtec.ecs.uniruse.bg/pimages/34/3,_UZBEKISTAN-CONCEPT-UZ.pdf
29. Qodirxo'jayev F. Badiiy bezak san'ati. Monografiya. T.: "Ilm ziyo", 2017.
30. R.Xudayberganov. Kompozitsiya. -T.: Sharq nashr, 2008.
31. O'zbekistonning zamonaviy san'ati. -T., 2004.
32. Usmonov B.Sh., Habibullayev R.A. Oliy o'quv yurtlarida o'quv jarayonini kredit-modul tizimida tashkil qilish. O'quv qo'llanma. -T.: "Tafakkur" nashriyoti, 2020y. 120 bet.
33. Andrew Paquette. An Introduction to Computer Graphics for Artists.- Springer Publishing Company, Incorporated, USA 2013.
34. David Spencer "Gateway", Students book, Macmillan 2012.
35. English for Specific Purposes. All Oxford editions. 2010, 204.
36. Lindsay Clandfield and Kate Pickering "Global", B2, Macmillan. 2013.
- 175.
37. Mitchell. H.Q., Marilena Malkogianni "PIONEER". B1, B2, MM Publications. 2015. 191.
38. Mitchell. H.Q. "Traveller" B1, B2, MM Publications. 2015. 183
39. Steve Taylor "Destination" Vocabulary and grammar". Macmillan 2010.
40. Paintings: that Changed the World. -Munich. Berlin, London, New York. - 2003.
41. Andrew Paquette. An Introduction to Computer Graphic for Artist.- Springer Publishing Company, Incorporated, USA 2013.
42. Rudolf Arnheim. Art and Visual Perception: A Psychology of the Creative Eye.- University of California Press, USA 2004.
43. N.Gilmanova. Katolog-2014. b-10

IV. Internet saytlari

44. <http://edu.uz> – O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
45. <http://lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
46. <http://bimm.uz> – Oliy ta'lim tizimi pedagog va rahbar kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni tashkil etish bosh ilmiy-metodik markazi
47. <http://ziyonet.uz> – Ta'lim portalı ZiyoNET
48. <http://www.dsni.uz>.
49. <http://www.artsait.ru> – Ensiklopediya russkoy jivopisi.
50. <http://artyx.ru/> – Vseobuchaya istoriya iskusstva.
51. <http://www.art-drawing.ru> - Art-risunok/ kultura iskusstvo galereya kartin novosti

"ISHLAB CHIQILGAN":

Oliy ta'lim tizimi pedagog va rabbar kadrlarni qayta tayyorish va ularning malakasini oshirishni tashkil etish

Bosh ilmiy-metodik markazi

Direktor

T.T. Shoymardonov

2021-y

M.O.

Karmonfolda tanshihlар hодимлари Mulliy respublikai pedagogiylar va metodik markazi

Rabbari

S.V. Sayfullayev

2021-y

M.O.

"KELISHILGAN":

Kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirishni tashkil etish hamda muvofiqlashturish boshqarmasi

Boshqarma boshlig'i

2021-y

M.O.

muassasalari

faoliyatini
ta'minlash

muvofiqlashtirish va metodik
boshqarmasi

Boshqarma boshlig'i

2021-y

M.O.